

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับคู่มือที่แต่ละห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ในการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ
2. เพื่อศึกษากฎเกณฑ์ที่ใช้ลงรายละเอียดแต่ละส่วนของบัตรรายการโสตทัศนวัสดุซึ่งแต่ละห้องสมุดใช้
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้ว
4. เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ

สมมติฐาน

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุแตกต่างกัน
2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีปัญหาในการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุจำนวน 14 คน จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 13 แห่ง (สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผู้รับผิดชอบการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ 2 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรือส่งแบบสอบถามไปให้ตอบในกรณีซึ่งไม่สามารถไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์ทางไกลหรือเขียนจดหมายไปถามเพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อสงสัย

จากข้อมูลที่ได้ครบทั้งหมด 14 ชุด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่ามัชฌิม เลขคณิต ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าไคสแควร์ แล้วอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. คู่มือที่ใช้ในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุดังต่อไปนี้ คือ

1.1 หลักเกณฑ์และคู่มือที่ใช้ในการพรรณนาคัดรายการโสตทัศนวัสดุ

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 8 แห่ง ใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 ในการพรรณนาคัดรายการโสตทัศนวัสดุ รองลงมาจำนวน 5 แห่ง ใช้หลักเกณฑ์ AACR 1 ห้องสมุดบางแห่งใช้หลักเกณฑ์และคู่มือการพรรณนาคัดรายการโสตทัศนวัสดุหลายเล่มประกอบกัน (ตารางที่ 8)

1.2 คู่มือการให้หัวเรื่องโสตทัศนวัสดุ

ห้องสมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุใช้คู่มือการให้หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันสำหรับโสตทัศนวัสดุภาษาต่างประเทศ และส่วนใหญ่ใช้ฉบับพิมพ์ล่าสุดคือฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 และเป็นที่น่าสนใจว่า ห้องสมุดบางแห่งใช้ทั้งฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 และฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 ประกอบกัน (ตารางที่ 9)

สำหรับคู่มือการให้หัวเรื่องโสตทัศนวัสดุภาษาไทย ผลการวิจัยปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้คู่มือการให้หัวเรื่องทั้งของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้ฉบับพิมพ์ล่าสุดทั้ง 2 เล่ม (ตารางที่ 10)

1.3 ระบบจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุใช้ระบบจัดหมู่โดยการให้รหัสหรืออักษรย่อแสดงประเภทของโสตทัศนวัสดุกับ เลขทะเบียนและมีห้องสมุด 2 แห่ง ใช้ระบบจัดหมู่แบบอื่น ๆ สำหรับโสตทัศนวัสดุบางประเภท (ตารางที่ 10)

2. กฎเกณฑ์ในการลงรายละเอียดแต่ละส่วนของบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ

2.1 การลงรายการหลัก

2.1.1 แผนที่

ห้องสมุดลงรายการหลักของแผนที่ที่ชื่อบุคคลที่รับผิดชอบสำคัญต่อเนื้อหาของแผนที่ และห้องสมุดที่ลงรายการหลักที่ชื่อหน่วยงานนิติบุคคลผู้จัดทำแผนที่ที่มีจำนวน 3 แห่งเท่ากัน จากจำนวน 7 แห่ง ที่มีการทำบัตรรายการแผนที่

2.1.2 แผ่นเสียงและเทปบันทึกเสียง

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 5 แห่ง จากจำนวน 8 แห่ง ที่ทำบัตรรายการแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงลงรายการหลักของแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงของผลงานทางด้านดนตรีของนักประพันธ์เพลง หรือวรรณกรรมของนักประพันธ์คนเดียวกับที่ชื่อนักประพันธ์เพลงหรือนักประพันธ์ (ตารางที่ 15) สำหรับการลงรายการหลักของแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงของผลงานทางด้านดนตรีหรือวรรณกรรมของนักประพันธ์เพลงหรือนักประพันธ์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และไม่มีผู้แสดงหรือมีผู้แสดงตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ผลปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 3 แห่ง จากจำนวน 5 แห่ง ลงรายการหลักที่ชื่อเรื่องรวมของผลงานหลายชิ้นนั้น และถ้าหากไม่มีชื่อเรื่องรวมจะลงรายการหลักที่นักประพันธ์เพลงหรือประพันธ์คนแรก (ตารางที่ 16)

2.1.3 ภาพยนตร์และเทปบันทึกภาพ

ห้องสมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการภาพยนตร์หรือเทปบันทึกภาพจำนวน 6 แห่ง ลงรายการหลักที่ชื่อเรื่องทุกครั้ง (ตารางที่ 17)

2.1.4 ภาพจำลองศิลปะ

ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการภาพจำลองศิลปะมีเพียง 1 แห่ง และลงรายการหลักที่จิตรกรที่วาดภาพเดิมนั้น

2.1.5 วัสดุสามมิติ

ห้องสมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการวัสดุสามมิติจำนวน 3 แห่ง ลงรายการหลักที่ผู้สร้างผลงานนั้น (ตารางที่ 18)

2.1.6 วัสดุย่อส่วน

ห้องสมุดทุกแห่งลงรายการหลักของวัสดุย่อส่วนที่ชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง (ในกรณีที่เป็นวัสดุย่อส่วนของวารสาร และหนังสือพิมพ์) เช่นเดียวกับการลงรายการหลักของสิ่งพิมพ์

2.2 การลงรายการในรายการที่เป็นชื่อเรื่องและผู้รับผิดชอบ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ลงรายการชื่อเรื่องตามที่ปรากฏที่แหล่งข้อมูลหลัก ยกเว้นเครื่องหมายและตัวอักษรเล็กหรือใหญ่ (ตารางที่ 19) และลงคำระบุนประเภทโสตทัศนวัสดุที่หลังชื่อเรื่องรองหรือคำอธิบายชื่อเรื่อง (ตารางที่ 20) ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียง เพลงคลาสสิกที่มีการบันทึกหลายครั้ง และใช้ชื่อเพลงต่าง ๆ กันทุกแห่งลงรายการชื่อเรื่องที่เป็นแบบฉบับและชื่อเรื่องที่ปรากฏที่วัสดุด้วย (ตารางที่ 21) ในกรณีที่โสตทัศนวัสดุมีชื่อเรื่องเทียบเคียงห้องสมุดส่วนใหญ่จะลงชื่อเรื่องเทียบเคียงของโสตทัศนวัสดุโดยลงชื่อเรื่องที่ปรากฏเป็นอันดับแรก คำระบุนประเภทโสตทัศนวัสดุ และตามด้วยชื่อเรื่องของภาษาที่ปรากฏเป็นอันดับหลัง

ทางด้านการลงรายการผู้รับผิดชอบห้องสมุดส่วนใหญ่ลงรายการผู้รับผิดชอบของแผนที่วัสดุกราฟิก วัสดุสามมิติ หรือวัสดุย่อส่วนที่ชื่อบุคคลหรือหน่วยงานนิติบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการจัดทำโสตทัศนวัสดุนั้นอย่างเห็นได้ชัด (ตารางที่ 23) และลงรายการผู้รับผิดชอบของแผ่นเสียงและเทปบันทึกเสียงที่ชื่อนักประพันธ์เพลง และผู้รวบรวม (ตารางที่ 24) สำหรับการลงรายการผู้รับผิดชอบของภาพยนตร์และเทปบันทึกภาพนั้น ปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ลงรายการผู้รับผิดชอบของภาพยนตร์และเทปบันทึกภาพ (ตารางที่ 25)

2.3 การลงรายการในส่วนที่เป็นครั้งที่พิมพ์

ห้องสมุดเกือบทุกแห่งลงรายการครั้งที่พิมพ์ของโสตทัศนวัสดุที่มีการจัดทำขึ้นใหม่และมีเนื้อหาที่แตกต่างจากเดิม (ตารางที่ 26) แต่สำหรับการลงรายการผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์ และการลงรายการครั้งที่พิมพ์ของโสตทัศนวัสดุที่มีมากกว่า 1 ภาษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดที่ลงรายการและห้องสมุดที่ไม่ลงรายการผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 27) และห้องสมุดที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุที่มีมากกว่า 1 ภาษา ลงรายการครั้งที่พิมพ์โดยให้ภาษาเดียวกับภาษาชื่อเรื่อง (ตารางที่ 28)

2.4 การลงรายการในส่วนที่เป็นข้อมูลทางคณิตศาสตร์

ห้องสมุดที่ลงรายการมาตราส่วนของแผนที่ในส่วนที่เป็นข้อมูลทางคณิตศาสตร์ และในส่วนที่เป็นหมายเหตุมีจำนวน 3 แห่งเท่ากัน (ตารางที่ 29) ในการลงรายการมาตราส่วน ปรากฏว่าห้องสมุดที่ลงรายการมาตราส่วนตามที่ปรากฏในแผนที่และห้องสมุดที่ลงรายการมาตรา ส่วนในรูปของอัตราส่วน "1:..." ทุกครั้งมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 30) สำหรับการลง รายการมาตราส่วนของแผนที่ภาษาต่างประเทศที่ไม่สามารถคำนวณมาตราส่วน พบว่าห้องสมุดมีการ ลงรายการต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ห้องสมุดที่ลงรายการว่า "ไม่ระบุมาตราส่วน" "ไม่สามารถ คำนวณมาตราส่วน" และ "เขียนขึ้นโดยไม่ใช้มาตราส่วน" มีจำนวนใกล้เคียงกัน (รายละเอียด ในตารางที่ 32) ทางด้านเกี่ยวกับการลงรายการมาตราส่วนของแผนที่ที่มีหลายส่วนและเขียนขึ้น โดยใช้มาตราส่วนตั้งแต่ 2 มาตราส่วนขึ้นไป ห้องสมุดจะลงรายการว่า "มาตราส่วนต่าง ๆ กัน" (ตารางที่ 33) และในการลงรายการมาตราส่วนของแผนที่ซึ่งเขียนขึ้นโดยไม่ใช้มาตราส่วน ปรากฏ ว่าห้องสมุดมีการลงรายการแตกต่างกัน คือ ห้องสมุดที่ไม่ลงรายการเกี่ยวกับมาตราส่วนมีจำนวน 2 แห่ง ห้องสมุดที่ลงรายการว่า "ไม่ระบุมาตราส่วน" สำหรับแผนที่ภาษาไทยมีจำนวน 1 แห่ง นอก- จากนี้เป็นห้องสมุดที่ลงรายการว่า "เขียนขึ้นโดยไม่ใช้มาตราส่วน" "ไม่ระบุมาตราส่วน" และ "ไม่สามารถคำนวณมาตราส่วน" สำหรับแผนที่ภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนรายการละ 1 แห่ง (ตารางที่ 34) สำหรับการลงรายการมาตราส่วนของแผนที่นั้นนั้น ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการ แผนที่ดังกล่าวทุกแห่งจำนวน 3 แห่ง ลงรายการมาตราส่วนในแนวอนตามด้วยมาตราส่วนในแนว ดิ่ง (ตารางที่ 35) นอกจากนี้ในด้านเกี่ยวกับการลงรายการเส้นโครงของแผนที่ ผลการวิจัย ปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ลงรายการข้อความเกี่ยวกับเส้นโครงของแผนที่ (ตารางที่ 36)

2.5 การลงรายการในส่วนที่เกี่ยวกับการพิมพ์และการจำหน่าย

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 9 แห่ง ลงชื่อสถานที่พิมพ์ที่จำหน่าย ฯลฯ ของ โสตทัศนวัสดุที่เป็นภาษาต่างประเทศตามรูปแบบและหลักไวยากรณ์ที่ปรากฏที่วัสดุ (ตารางที่ 37) ในกรณีที่ไม่ทราบสถานที่พิมพ์หรือสถานที่จำหน่ายและชื่อสำนักพิมพ์หรือผู้จำหน่าย ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 7 แห่ง ลงรายการว่า n.p. หรือ มปท. (ตารางที่ 38)

ทางด้านเกี่ยวกับการลงปีที่พิมพ์ของโสตทัศนวัสดุ ผลปรากฏว่าห้องสมุด ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปีที่พิมพ์ (ปีที่ผลิต) และปิลิชลิตีเป็นอันดับแรกซึ่งมีจำนวน 4 แห่งเท่ากัน

และถ้าหากไม่ทราบปีที่พิมพ์ ห้องสมุดจะลงรายการว่า n.p. หรือ มปป. หรือลงปีที่พิมพ์โดยประมาณซึ่งห้องสมุดดังกล่าวนี้มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 39 และ 40)

2.6 การลงรายการในส่วนที่เกี่ยวกับการพรรณาลักษณะของวัสดุทัศนวิสัย

2.6.1 แผ่นที่

ห้องสมุดส่วนใหญ่ลงรายการเกี่ยวกับลักษณะของแผ่นที่โดยระบุจำนวนของแผ่นที่และระบุจำนวนของแผ่นที่เฉพาะที่มากกว่า 1 แผ่นเท่านั้น ซึ่งห้องสมุดดังกล่าวนี้มีจำนวน 3 แห่งเท่านั้น ทางด้านเกี่ยวกับการลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ นั้น ผลปรากฏว่าห้องสมุดที่ระบุเกี่ยวกับสี วัสดุที่นำมาทำแผ่นที่ (ถ้าไม่ใช่กระดาษและเห็นว่ามีค่าสำคัญ) และรายละเอียดเกี่ยวกับการฉีก (ถ้ามี) และห้องสมุดที่ระบุเฉพาะเกี่ยวกับสี (เมื่อเป็นแผ่นที่สีเท่านั้น) มีจำนวน 3 แห่งเช่นกัน สำหรับการลงขนาดของแผ่นที่ ปรากฏว่าห้องสมุดมีการลงขนาดของแผ่นที่แตกต่างกันมาก แต่ส่วนใหญ่แล้วจะลงขนาดของแผ่นที่โดยระบุสูง x กว้าง หน่วยเป็น เซนติเมตร (รายละเอียดในตารางที่ 41-43)

2.6.2 แผ่นเสียง

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 2 แห่ง จากจำนวน 3 แห่ง ที่ทำบัตรรายการแผ่นเสียงลงจำนวนของแผ่นเสียง แต่ไม่ระบุเวลาที่ใช้เล่นและลงรายการเกี่ยวกับลักษณะอื่น ๆ ของแผ่นที่โดยระบุอัตราความเร็วในการเล่นเป็นรอบต่อนาที ลักษณะร่องเสียงเฉพาะที่แตกต่างจากธรรมดาและจำนวนช่องเสียง สำหรับการลงรายการเกี่ยวกับขนาดนั้น ผลปรากฏว่าห้องสมุดทุกแห่งระบุเส้นผ่าศูนย์กลางของแผ่นเสียงเป็นนิ้ว (ตารางที่ 44-46)

2.6.3 เทปบันทึกเสียง

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 5 แห่ง จากจำนวน 7 แห่ง ที่ทำบัตรรายการเทปบันทึกเสียงลงรายการเกี่ยวกับจำนวนและเวลาที่ใช้เล่น แต่สำหรับการลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ ปรากฏว่าห้องสมุดมีการลงรายการต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ห้องสมุดที่ระบุอัตราความเร็วในการเล่นเป็นนิ้วต่อวินาทีและจำนวนช่องเสียงมีจำนวนมากที่สุด 2 แห่ง แต่สำหรับห้องสมุดที่เหลือเป็นห้องสมุดที่ลงรายการแบบอื่น ๆ ทางด้านการลงรายการเกี่ยวกับขนาด ปรากฏว่าห้องสมุดทุกแห่งไม่ลงขนาดของเทปตลับและความกว้างของเทปเลย เนื่องจากมีเทปตลับขนาดมาตรฐานขนาดเดียว และห้องสมุดที่ลงขนาดของเทป้วนโดยระบุเส้นผ่าศูนย์กลางของม้วนเทปเป็น

นี้มีจำนวน 2 แห่ง จากจำนวน 3 แห่ง ที่ทำบัตรรายการเทปม้วน (ตารางที่ 47-50)

2.6.4 ภาพยนตร์

ห้องสมุดส่วนใหญ่ที่ทำบัตรรายการภาพยนตร์ลงรายการ เกี่ยวกับจำนวนโดยระบุจำนวนม้วนเฉพาะที่มีมากกว่า 1 ม้วน และเวลาที่ฉายและลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ โดยระบุเฉพาะเสียงและสี และสำหรับการลงรายการเกี่ยวกับขนาดความกว้างของฟิล์มภาพยนตร์นั้น ผลปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุความกว้างของฟิล์ม เป็นมิลลิเมตร และระบุว่าเป็น single, standard, super หรือ Mauer ในกรณีที่เป็นขนาด 8 มิลลิเมตร (ตารางที่ 51-53)

2.6.5 เทปบันทึกภาพ

จากจำนวนห้องสมุด 3 แห่ง ที่ทำบัตรรายการเทปบันทึกภาพ ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 2 แห่ง ลงรายการเกี่ยวกับจำนวนโดยระบุจำนวนของเทปบันทึกภาพ ชื่อทางการค้า หรือคำที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเฉพาะของเทปบันทึกภาพนั้น และเวลาที่ฉาย และลงรายการเกี่ยวกับรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ โดยระบุเกี่ยวกับเสียงและสี และลงรายการเกี่ยวกับขนาดความกว้างของเทปบันทึกภาพโดยระบุความกว้างของเทปเป็นนิ้ว (ตารางที่ 54-56)

2.6.6 วัสดุกราฟิก

ห้องสมุดที่ลงรายการเกี่ยวกับจำนวนของวัสดุกราฟิก (ยกเว้นฟิล์มสตริป ฟิล์มสลิต แผ่นฟลิค และภาพโปร่งใสที่ประกอบด้วยภาพซ้อน) โดยระบุจำนวนของวัสดุกราฟิก และระบุเฉพาะจำนวนของวัสดุกราฟิกที่มีมากกว่า 1 มีอัตราใกล้เคียงกัน คือ 5 แห่ง และ 4 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ 57) สำหรับการลงรายการเกี่ยวกับจำนวนของฟิล์มสตริป ผลปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุจำนวนของฟิล์มสตริปเฉพาะที่มีมากกว่า 1 ม้วน และจำนวนกรอบภาพ (ตารางที่ 58)

ทางด้านเกี่ยวกับการลงรายการเกี่ยวกับลักษณะอื่น ๆ ผลปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ ของฟิล์มสตริปโดยระบุเกี่ยวกับเสียง (ถ้าหากเป็นเสียงในฟิล์ม) (ตารางที่ 59) และห้องสมุดทุกแห่งลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ ของสไลด์โดยระบุเกี่ยวกับสีเนื่องจากไม่มีสไลด์ในลักษณะอื่น (ตารางที่ 60) และสำหรับการลงรายละเอียด

ลักษณะอื่น ๆ ของรูปภาพ โปสการ์ด ภาพโฆษณา ภาพพิมพ์เพื่อการศึกษา ภาพโปร่งใส หรือแผนภูมิติดผนัง ปรากฏว่าห้องสมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการดังกล่าวระบุเกี่ยวกับสี (ตารางที่ 61)

สำหรับการลงรายการเกี่ยวกับขนาดของวัสดุกราฟิกนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุความกว้างของฟิล์มสตริปเป็นมิลลิเมตร และระบุขนาดของสไลด์เป็นสูง x กว้าง หน่วยเป็นนิ้ว (ตารางที่ 62-63) แต่สำหรับการระบุขนาดของภาพวาดทางเทคนิคและแผนภูมิติดผนังนั้น ปรากฏว่า มีห้องสมุดเพียง 1 แห่ง ที่ทำบัตรรายการวัสดุดังกล่าว และมีการระบุขนาดของภาพวาดทางเทคนิคเป็นสูง x กว้าง หน่วยเป็นนิ้ว และระบุขนาดของแผนภูมิติดผนังเป็นสูง x กว้าง หน่วยเป็นเซนติเมตร

2.6.7 วัสดุสามมิติ

ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการวัสดุสามมิติประเภทหุ่นจำลองมีจำนวน 1 แห่ง และมีการพรรณนาลักษณะโดยระบุจำนวนของหุ่นจำลองในกรณีที่มีมากกว่า 1 ชิ้น และระบุขนาดของหุ่นจำลองตามที่เราเห็นว่าเหมาะสม สำหรับห้องสมุดที่ทำบัตรรายการวัสดุสามมิติประเภทเกมส์มีจำนวน 2 แห่ง และมีการพรรณนาลักษณะโดยระบุเฉพาะจำนวนวัสดุที่ประกอบเป็นเกมส์นั้น

2.6.8 วัสดุย่อส่วน

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 2 แห่ง จากจำนวน 3 แห่ง ที่ทำบัตรรายการวัสดุย่อส่วน (ยกเว้นไมโครฟิช) ลงรายการเกี่ยวกับจำนวนของวัสดุย่อส่วน และห้องสมุดที่เหลืออีก 1 แห่ง ระบุเฉพาะจำนวนกรอบภาพ สำหรับการลงรายการเกี่ยวกับจำนวนของไมโครฟิชนั้น ปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 4 แห่ง ระบุจำนวนแผ่นของไมโครฟิช แต่ไม่ระบุจำนวนกรอบภาพ (ตารางที่ 64-65)

ทางด้านการลงรายละเอียดลักษณะอื่น ๆ ของวัสดุย่อส่วน พบว่าห้องสมุดที่ไม่ระบุประเภทของฟิล์ม แต่ระบุเกี่ยวกับสีและภาพประกอบ (ถ้ามี) และห้องสมุดที่ระบุประเภทของฟิล์มเนกาตีฟและโพสซีตีฟ สีและภาพประกอบ (ถ้ามี) มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 3 แห่ง และ 2 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ 66)

สำหรับการลงรายการเกี่ยวกับขนาดของวัสดุย่อส่วน ปรากฏว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุขนาดของวัสดุย่อส่วน (ยกเว้นไมโครฟิล์ม) โดยระบุขนาดสูง x กว้าง หน่วยเป็นเซนติเมตร และลงขนาดของไมโครฟิล์ม โดยระบุเส้นผ่าศูนย์กลางของม้วนฟิล์ม เป็นนิ้ว

เฉพาะขนาดที่ต่างจากมาตรฐานและระบุมความกว้างของฟิล์ม เป็นมิลลิเมตร (ตารางที่ 67-68)

ทางด้าน เกี่ยวกับการลงรายการวัสดุที่แนบมากับ โสตทัศนวัสดุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดที่ลงรายการในส่วนที่เป็นหมายเหตุและในส่วนที่เป็นการพรรณนา
ลักษณะของโสตทัศนวัสดุมีอัตราใกล้เคียงกัน คือ 5 แห่ง และ 4 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ 69)

2.7 การลงรายการในส่วนที่เป็นชื่อชุด

ห้องสมุดเกือบทุกแห่งจำนวน 10 แห่ง ลงรายการเกี่ยวกับชื่อชุดของโสต-
ทัศนวัสดุ (ตารางที่ 70)

2.8 การลงรายการในส่วนที่เป็นหมายเหตุ (ตารางที่ 71)

ผลการวิจัยปรากฏว่ารายการหมายเหตุที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ลงคือ หมายเหตุ
เกี่ยวกับลักษณะ ขอบเขต หรือรูปแบบของโสตทัศนวัสดุ หมายเหตุเกี่ยวกับผู้เล่นดนตรี เครื่องดนตรี
ชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบต่อผลงานทางด้านแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียง หมายเหตุ
เกี่ยวกับมาตราส่วนและข้อมูลอื่น ๆ ทางด้านการเขียนแผนที่ หมายเหตุเกี่ยวกับวัสดุที่แนบมากับโสต-
ทัศนวัสดุ หมายเหตุเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุที่เป็นวิทยานิพนธ์ หมายเหตุสารบัญเกี่ยวกับงานแต่ละชิ้น
หรือแต่ละตอนของโสตทัศนวัสดุที่ทำบัตรรายการ รวมทั้งชื่อผู้รับผิดชอบของงานแต่ละชิ้นแต่ละตอน
นั้น และหมายเหตุสารบัญเกี่ยวกับตอน แผนที่ส่วนแทรก และภาพประกอบของแผนที่

สำหรับรายการหมายเหตุที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ลง คือ หมายเหตุเกี่ยวกับ
แหล่งข้อมูลที่ชื่อเรื่องปรากฏ หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อเรื่องเทียบเคียงและข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อ-
เรื่อง หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบต่อผลงานของโสตทัศนวัสดุ หรือ
ผลงานที่เกี่ยวข้องกับฉบับพิมพ์ครั้งก่อน หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อบุคคลที่มีส่วนรับผิดชอบทางด้านศิลปะหรือ
ทางด้านเทคนิคของการผลิตภาพยนตร์หรือเทปบันทึกภาพ หมายเหตุเกี่ยวกับการพิมพ์ การจำหน่าย
หมายเหตุเกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์ และประวัติการจัดทำโสตทัศนวัสดุ หมายเหตุเกี่ยวกับการพรรณนา
ลักษณะของโสตทัศนวัสดุ หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อชุด หมายเหตุเกี่ยวกับรูปแบบอื่น ๆ ของโสตทัศน-
วัสดุที่ทำบัตรรายการ หมายเหตุเกี่ยวกับเนื้อเรื่องย่อ หมายเหตุเกี่ยวกับหมายเลขสำคัญของโสต-
ทัศนวัสดุซึ่งมิใช่เลขมาตรฐานสากลของหนังสือหรือเลขมาตรฐานสากลของวารสาร และหมายเหตุ
เกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังปรากฏว่ามีหมายเหตุบางรายการที่ไม่มีห้องสมุดใดลงรายการเลย ได้แก่ หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อผู้แสดง ผู้บรรเลง ผู้บรรยาย หรือผู้ดำเนินรายการของ เทปภาพยนตร์หรือ เทปบันทึกภาพและหมายเหตุเกี่ยวกับระดับผู้ใช้โสตทัศนวัสดุ และหมายเหตุที่ห้องสมุดลงรายการและไม่ลงรายการซึ่งมีอัตราส่วนเท่ากันคือ หมายเหตุเกี่ยวกับภาษาที่เขียน พูด หรือร้องของโสตทัศนวัสดุ หมายเหตุเกี่ยวกับชื่อเรื่องอื่น ๆ ของโสตทัศนวัสดุ และหมายเหตุเกี่ยวกับชื่อเรื่องของผลงานอื่น ๆ ของโสตทัศนวัสดุที่ไม่มีชื่อเรื่องรวม และห้องสมุดทำบัตรรายการของผลงานแต่ละชิ้น

2.9 การลงรายการในส่วนที่เป็นเลขมาตรฐานและข้อความที่จำเป็นอื่น ๆ ของโสตทัศนวัสดุ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ลงรายการ เลขมาตรฐานสากลของหนังสือ หรือ เลขมาตรฐานสากลของวารสาร และไม่ลงรายการข้อความที่จำเป็นอื่น ๆ ของโสตทัศนวัสดุ เช่น ข้อความเกี่ยวกับราคา การให้เปล่า และการให้เช่า (ตารางที่ 72-73)

3. ปัญหาในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยประสบปัญหาการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแตกต่างกันที่ $df = 22$ ค่าระดับความมีนัยสำคัญ .05 สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดประสบมาก คือ ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการพรรณนาบัตรรายการและปัญหาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหรือฝึกอบรมการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุมีไม่เพียงพอ และปัญหาที่ห้องสมุดประสบปานกลาง คือ ปัญหาในการเลือกหลักเกณฑ์การพรรณนาบัตรรายการ ปัญหาการเลือกรายการหลัก ปัญหาการนำหลักเกณฑ์ AACR 2 ไปปฏิบัติได้ยาก และปัญหาที่โสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันทำให้ยากแก่การพรรณนาบัตรรายการ (ตารางที่ 74)

4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ

จากการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่เห็นว่าควรแปลหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ AACR 2 เป็นภาษาไทย รองลงมาเห็นว่าควรจัดการ

อบรมการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ (ตารางที่ 75)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามสมมติฐานของการวิจัย โดยการบรรยาย เปรียบเทียบข้อค้นพบของผู้วิจัยกับทฤษฎี ข้อเขียน หรืองานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. จากสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ว่า "ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์และคู่มือการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุแตกต่างกัน" นั้นปรากฏว่า หลักเกณฑ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้คือ AACR 1, AACR 1 บทที่ 12 แก้ไขเพิ่มเติม, มาตรฐานสำหรับทำบัตรรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ (Standard for Cataloging Nonpoint Materials), วัสดุไม่ตีพิมพ์ : การดำเนินการรวมวัสดุห้องสมุดเข้าด้วยกัน (Nonbook Materials : The Organization of Integrated Collections), AACR 2, AACR 1 บทที่ 6 ที่แยกมาจัดพิมพ์เป็นเล่ม และคู่มือการทำบัตรรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ในศูนย์และห้องสมุดโรงเรียน ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (Cataloging Manuals for Nonbook Materials in Learning Centers and School Library. Rev. ed) (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ 8) ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หลักเกณฑ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยส่วนใหญ่อ้างอิง 8 แห่ง ใช้คือ AACR 2 รองลงมาคือ AACR 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอินท์เนอร์ (Intner 1983 : 102) ในปี 1981 ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาว่ามีการเริ่มใช้ AACR 2 หรือยังซึ่งผลปรากฏว่า ห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 ตั้งแต่เริ่มแรกมี 46% และห้องสมุดที่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 มีมากกว่าห้องสมุดที่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 1 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมของ AACR 1 และหลักเกณฑ์อื่น ๆ

สำหรับรายละเอียดในเรื่องนี้มีข้อสังเกตว่า ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุนานมากกว่า 3 ปี และมากกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่จะใช้หลักเกณฑ์ AACR 1 ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง แผนกห้องสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และห้องสมุดบางแห่งที่กล่าวถึงนี้มีการใช้หลักเกณฑ์และคู่มือการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุเล่มอื่น ๆ ประกอบด้วย ห้องสมุดที่ใช้หลักเกณฑ์

และคู่มือหลายเล่มมากที่สุด คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองลงมาคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (รายละเอียดในตารางที่ 8) การที่ห้องสมุดที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุนานมากกว่า 3 ปี และ 5 ปี ส่วนใหญ่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 1 อาจเป็นเพราะแต่เดิมมีหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแต่เพียงหลักเกณฑ์เดียวคือ AACR 1 แต่เนื่องจาก AACR 1 ไม่ได้ครอบคลุมหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุทุกประเภท และให้กฎเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทไม่สอดคล้องกัน (Massonneau 1972 : 295) ห้องสมุดดังกล่าวจึงได้ใช้หลักเกณฑ์หรือคู่มือการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีการจัดทำขึ้นใหม่ภายหลัง เช่น Standard for Cataloging Nonprint Materials, Nonbook Materials ... เป็นต้น หรือหลักเกณฑ์ที่เป็นฉบับพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมของ AACR 1 สำหรับห้องสมุดที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุนานต่ำกว่า 1 ปี หรือมากกว่า 1 ปี จะใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 แต่เพียงหลักเกณฑ์เดียว ซึ่งได้แก่ ฝ่ายหอสมุดสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และศูนย์บรรณสารเทศา และจากผลการวิจัยที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 มากกว่าหลักเกณฑ์ AACR 1 และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนี้ได้เน้นความร่วมมือกันเป็นโครงข่ายเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการที่เป็นแบบแผนเดียวกันที่เป็นสากลซึ่งก็คือ AACR 2 และอีกประการหนึ่งอาจเกิดจากความต้องการปรับปรุงการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันดัง เช่นที่ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มโสตทัศนศึกษาได้ร่วมกันจัดทำคู่มือการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุที่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 ที่เป็นภาษาไทย และจากเหตุผลดังกล่าวนี้ มีแนวโน้มว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งจะหันมาใช้หลักเกณฑ์ AACR 2

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ห้องสมุดที่ระบุว่าใช้หลักเกณฑ์ AACR 2

แต่เพียงหลักเกณฑ์เดียว ซึ่งได้แก่ ฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ศูนย์บรรณสารสนเทศ และสำนักบรรณสารการพัฒนา แต่จากผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดดังกล่าวนี้ไม่ได้ลงรายการตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ทุกประการดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ใช้แหล่งข้อมูลในการพรรณานำตรรายการไม่ว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลใดก็ได้ (ตารางที่ 3) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ใช้แหล่งข้อมูลหลัก

1.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงรายการหลักของแผนที่ที่ชื่อเรื่องทุกครั้งไม่ว่าจะมีชื่อบุคคลที่รับผิดชอบสำคัญต่อเนื้อหาของแผนที่หรือไม่ (ตารางที่ 14)

1.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และศูนย์บรรณสารสนเทศฯ ลงคำระบุประเภทโสตทัศนวัสดุที่หลังชื่อเรื่องรอง หรือคำอธิบายชื่อเรื่อง (ถ้ามี) สำหรับฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่ลงคำระบุประเภทโสตทัศนวัสดุของภาพยนตร์และไมโครฟิล์ม แต่ลงคำระบุประเภทโสตทัศนวัสดุของฟิล์มสตริปที่หลังชื่อเรื่องรอง หรือคำอธิบายชื่อเรื่อง (ถ้ามี) และสำนักบรรณสารสนเทศฯ ลงคำระบุประเภทโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทในตำแหน่งที่ไม่ค่อยแน่นอน (ตารางที่ 20) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ลงคำระบุประเภทโสตทัศนวัสดุที่หลังชื่อเรื่องเสมอ (AACR 2 : 1.1C2)

1.4 ฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสำนักบรรณสารสนเทศฯ ไม่ลงรายการผู้รับผิดชอบชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการผลิตภาพยนตร์หรือเทปบันทึกภาพ (ตารางที่ 25)

1.5 การลงรายการในส่วนที่เป็นข้อมูลทางคณิตศาสตร์ พบว่าเป็นส่วนที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ลงรายการตามหลักเกณฑ์ AACR 2 มากที่สุด ตัวอย่างเช่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงรายการมาตราส่วนของแผนที่ภาษาต่างประเทศ ในกรณีที่ไม่สามารถคำนวณมาตราส่วนว่า "Scale not given" (ตารางที่ 32) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ใช้นิยามว่า "Scale indeterminable" (AACR 2 : 3.3 B1) ศูนย์บรรณสารสนเทศฯ ไม่ลงรายการเกี่ยวกับมาตราส่วนของแผนที่ซึ่งเขียนขึ้นโดยไม่ใช้มาตราส่วน ในขณะที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงรายการว่า "Scale not given" และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ลงรายการว่า "Scale indeterminable" (ตารางที่ 34) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ใช้นิยามว่า "Not drawn to scal" (AACR 2 : 3.3 B7)

1.6 ในการลงรายการในส่วนที่เกี่ยวกับการพิมพ์และการจำหน่าย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ลงชื่อสถานที่พิมพ์ ที่จำหน่าย ฯลฯ ของ โสตทัศนวัสดุที่เป็นภาษาต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษเสมอ (ตารางที่ 37) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ลงตามรูปแบบและหลักไวยากรณ์ที่ปรากฏที่วัสดุ (AACR 2 : 1.4C1) ศูนย์บรรณสารสนเทศฯ และสำนักบรรณสารการพัฒนา ลงรายการในส่วนที่เกี่ยวกับการพิมพ์และการจำหน่าย ในกรณีที่ไม่ทราบสถานที่พิมพ์หรือสถานที่จำหน่าย และชื่อสำนักพิมพ์หรือผู้จำหน่าย ว่า n.p. หรือ มปท. (ตารางที่ 38) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ใช้ S.l.: s.n. (AACR 2 : 1.4C6, 1.4D6) ฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงปีที่พิมพ์ของโสตทัศนวัสดุโดยให้ความสำคัญกับปีลิขสิทธิ์เป็นอันดับแรก (ตารางที่ 39) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ความสำคัญกับปีที่พิมพ์หรือปีที่ผลิตเป็นอันดับแรก (AACR 2 : 1.4F4 - 1.4F6) และสำนักบรรณสารการพัฒนา ลงปีที่พิมพ์ของโสตทัศนวัสดุ ในกรณีที่ไม่แน่ใจเกี่ยวกับปีที่พิมพ์และปีที่จำหน่ายว่า n.d. หรือ มปป. (ตารางที่ 40) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ให้ลงปีโดยประมาณ (AACR 2 : 1.4F7)

1.7 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสำนักบรรณสารการพัฒนา ไม่ลงรายการเกี่ยวกับเลขมาตรฐานสากลของหนังสือ และเลขมาตรฐานสากลของวารสาร (ตารางที่ 72) (AACR 2 : 1.8 B)

สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับการจัดหมู่โสตทัศนวัสดุนั้น ผลการวิจัยในเรื่องนี้ได้พิสูจน์ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยทุกแห่งใช้ระบบจัดหมู่โสตทัศนวัสดุโดยการให้รหัสหรืออักษรย่อแสดงประเภทโสตทัศนวัสดุกับเลขทะเบียน ยกเว้นสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้ระบบจัดหมู่หนังสือระบบเดียวกับที่ใช้ในห้องสมุดแต่กำกับข้อความระบุประเภทของวัสดุย่อส่วนไว้ด้วย และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ระบบจัดหมู่แผนที่โดยการให้รหัสหรืออักษรย่อของแผนที่รวมกับระบบจัดหมู่ตามเนื้อหาของแผนที่ซึ่งทางห้องสมุดประยุกต์ขึ้นใช้เอง (ตารางที่ 10) ผลการวิจัยนี้แสดงว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์การจัดหมู่โสตทัศนวัสดุไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ที่เกี่ยวกับการจัดหมู่โสตทัศนวัสดุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์การจัดหมู่โสตทัศนวัสดุแตกต่างกัน

ผลการวิจัยข้างต้นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ ชูปวา (2522 : 87)

ซึ่งพบว่า เลข เรียงวัสดุไม่ตีพิมพ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้สัญลักษณ์กับเลขทะเบียน และแตกต่างจากผลการวิจัยของแผนกทำบัตรรายการและจัดหมู่ ฝ่ายทรัพยากรและเทคนิค สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (Weihs 1976 : 453-454) และอินท์เนอร์ (Intner 1983 : 103) ผลงานของหน่วยงานแรก พบว่าโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ใช้ระบบจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้สำหรับโสตทัศนวัสดุมากกว่าระบบจัดหมู่ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และผลงานวิจัยของอินท์เนอร์ พบว่าถึงแม้ห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาประมาณ 96% ใช้ระบบจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้สำหรับสิ่งพิมพ์ แต่มีเพียง $\frac{1}{3}$ เท่านั้นที่ใช้ระบบจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้สำหรับโสตทัศนวัสดุ

2. จากสมมติฐานของการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า "ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีปัญหาในการทำบัตรรายการและจัดหมู่โสตทัศนวัสดุแตกต่างกัน" ผลการวิจัยในเรื่องนี้ได้พิสูจน์แล้วว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีปัญหาการทำบัตรรายการแตกต่างกันที่ $df = 22$ ค่าระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมากคือ ปัญหาความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการพรรณนาบัตรรายการและความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหรือฝึกอบรมการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุไม่เพียงพอ และปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปานกลาง ได้แก่ ปัญหาในการเลือกหลักเกณฑ์การพรรณนาบัตรรายการ ปัญหาการเลือกรายการหลัก ปัญหาการนำหลักเกณฑ์ AACR 2 ไปปฏิบัติได้ยาก และปัญหาที่โสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้ยากแก่การพรรณนาบัตรรายการ (ตารางที่ 74) สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่ห้องสมุดประสบนอกเหนือจากที่ได้กำหนดใช้ในแบบสอบถาม ได้แก่ ปัญหาการใช้คำศัพท์ในการพรรณนาบัตรรายการโสตทัศนวัสดุภาษาไทย เนื่องจากยังไม่มีกำหนดคำศัพท์ที่เป็นมาตรฐาน ปัญหาข้อมูลที่ใช้พรรณนาบัตรรายการค่อนข้างยาว ทำให้การทำบัตรรายการล่าช้า ปัญหาไม่ทราบว่าโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทคืออะไร เนื่องจากปัจจุบันนี้มีโสตทัศนวัสดุจำนวนมากหลายประเภท และประการสุดท้ายคือ ปัญหาเกี่ยวกับคู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทยยังไม่ครอบคลุม เนื้อหาของโสตทัศนวัสดุ ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับคู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทยนั้นผลปรากฏว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้ "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" ฉบับพิมพ์ล่าสุด โดยห้องสมุดที่ใช้คู่มือแต่ละเล่มมีจำนวน 7 แห่ง

เท่ากัน และห้องสมุดที่ใช้ "หัวเรื่องหนังสือภาษาไทย" ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 มีจำนวน 1 แห่งนั้นใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ ชูปว่า (2522 : 87) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้คู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยนี้มีข้อสังเกตว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จะใช้คู่มือการให้หัวเรื่องมากกว่า 1 เล่ม สำหรับโสตทัศนวัสดุภาษาไทย และห้องสมุดที่ใช้คู่มือการให้หัวเรื่อง มากที่สุด คือ แผนกห้องสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ คือ นอกจากจะใช้คู่มือ ทั้ง 2 เล่ม ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังใช้คู่มือการให้หัว เรื่องที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเอง จากการ ที่ห้องสมุดบางแห่งใช้คู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทยหลาย เล่มประกอบกัน อาจแสดงได้ว่าคู่มือการ ให้หัวเรื่องภาษาไทยยังครอบคลุมเนื้อหาทางด้านโสตทัศนวัสดุไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับผล การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุดังที่ได้กล่าวข้างต้น (ตารางที่ 9)

สำหรับการให้หัวเรื่องโสตทัศนวัสดุภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่าห้อง สมุดทุกแห่งที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุจำนวน 11 แห่ง ใช้คู่มือการให้หัวเรื่องของรัฐสภา- อเมริกันโดยใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 และฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 ประกอบกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของเฉลิมศักดิ์ ชูปว่า เช่นเดียวกับที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้ คู่มือการให้หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และใกล้เคียงกับงานวิจัยของอินท์เนอร์ (Intner 1983 : 103) ที่พบว่าห้องสมุดประชาชนในสหรัฐอเมริกาใช้คู่มือการให้หัว เรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันมากกว่าคู่มือการให้หัว เรื่องของเซียร์

* ทางด้านผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการพรรณนา บัตรรายการนี้สอดคล้องกับข้อเขียนของฮอฟแมน (Hoffman 1977 : 140) ที่ว่าโสตทัศน- วัสดุมักจะขาดข้อมูลที่บรรณารักษ์ต้องการที่ปรากฏในหน้า "หน้าปกใน" ซึ่งได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อ เรื่อง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น และข้อมูลเหล่านี้บางครั้งก็อยู่ในรูปแบบซึ่งไม่สามารถอ่านโดย ปราศจากอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการใช้คำศัพท์ในการพรรณนา บัตรรายการโสตทัศนวัสดุภาษาไทย และปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบว่าโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภท คืออะไรนั้นใกล้เคียงกับงานเขียนของฮอฟแมน (Hoffman 1977 : 140) เช่นเดียวกันที่ กล่าวไว้ว่าโสตทัศนวัสดุมีรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีการเรียกชื่อโสตทัศนวัสดุประเภทเดียวกันแต่ก- ต่างกัน ทำให้เกิดความสับสนว่าจะใช้ศัพท์และคำศัพท์สำหรับระบุประเภทโสตทัศนวัสดุโดย เฉพาะ อย่างไรในบัตร

สำหรับปัญหาในด้านการจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ ผลการวิจัยนี้ได้พิสูจน์ว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้ระบบจัดหมู่แบบเดียวกันคือการให้รหัสหรืออักษรย่อแสดงประเภทโสตทัศนวัสดุกับเลขทะเบียน ยกเว้นห้องสมุดบางแห่งที่ใช้ระบบจัดหมู่แตกต่างออกไปสำหรับโสตทัศนวัสดุบางประเภท ซึ่งได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้ระบบจัดหมู่หนังสือระบบเดียวกันที่ใช้ในห้องสมุดแต่กำกับข้อความระบุประเภทของวัสดุย่อส่วนไว้ด้วย และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้ระบบจัดหมู่แผนที่โดยการให้รหัสหรืออักษรย่อของแผนที่รวมกับระบบจัดหมู่ตามเนื้อหาของแผนที่ซึ่งทางห้องสมุดประยุกต์ขึ้นใช้เอง (ตารางที่ 10)

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแยกออกเป็น 3 หัวข้อ คือ 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานร่วมกันของห้องสมุด 2) ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์ผู้ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป โดยจะเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานร่วมกันของห้องสมุด

1.1 จากผลการวิจัยที่ว่าห้องสมุดที่ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุนานมากกว่า 3 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 1 และใช้หลักเกณฑ์และคู่มือการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ประกอบด้วยนั้นย่อมแสดงว่า หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ AACR 1 ไม่ได้ครอบคลุมหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุทุกประเภทหรือให้กฎเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทไม่สอดคล้องกันดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนที่เป็นการอภิปรายผลนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ AACR 2 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการที่เป็นมาตรฐานสากลฉบับล่าสุดซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ AACR 1 และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหลักเกณฑ์ AACR 2 ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดทุกแห่งมีการลงรายการบัตรที่เป็นแบบแผนเดียวกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการร่วมมือกันเป็นโครงข่ายของห้องสมุดทั้งในระดับภายในประเทศ ระดับเขต และระดับภูมิภาค ในอันที่จะทำให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมข้อมูลสำหรับการป้อนคอมพิวเตอร์ในอนาคตอีกด้วย

1.2 ทางด้านการจัดหมู่โสตทัศนวัสดุซึ่งปรากฏผลว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งใช้ระบบจัดหมู่โสตทัศนวัสดุโดยการให้รหัสหรืออักษรย่อแสดงประเภทของโสตทัศนวัสดุกับเลขทะเบียนของโสตทัศนวัสดุประเภทนั้น ๆ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้รหัสหรืออักษรย่อแสดงประเภทโสตทัศนวัสดุที่ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มโสตทัศนศึกษากำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (โปรดดูภาคผนวก ค หน้า ๓๐๘) หรือมีฉะนั้นก็ใช้เฉพาะกับโสตทัศนวัสดุประเภทใหม่ที่เข้ามาในห้องสมุด

1.3 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุซึ่งพบว่า ผู้ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุประสบปัญหาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากการศึกษาหรือฝึกอบรมมีไม่เพียงพอ ปัญหาการเลือกหลักเกณฑ์การพรรณนาบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ปัญหาการเลือกรายการหลัก ปัญหาการนำหลักเกณฑ์ AACR 2 ไปปฏิบัติได้ยาก และปัญหาที่โสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้ยากแก่การพรรณนาบัตรรายการ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากลุ่มโสตทัศนศึกษา จัดการอบรมการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุที่ใช้หลักเกณฑ์ AACR 2 เช่นเดียวกับที่กลุ่มวิเคราะห์และทำบัตรรายการได้จัดการฝึกอบรมการทำบัตรรายการแบบ AACR 2 สำหรับสิ่งพิมพ์ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกเบื้องต้นในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะปฏิบัติโดยย่อสำหรับการลงรายละเอียดแต่ละส่วนของการพรรณนาบัตรรายการตามหลักเกณฑ์ AACR 2 ในภาคผนวก ข. หน้า ๓๐๒

1.4 จากผลการวิจัยซึ่งปรากฏว่า คู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทยยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาของโสตทัศนวัสดุนั้น ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ผู้ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุใช้หัวเรื่องภาษาไทยที่ทางชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มวิเคราะห์และทำบัตรรายการร่วมกันกำหนดขึ้น ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการตรวจทานแก้ไข เพื่อจัดพิมพ์เป็นเล่ม

1.5 ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการพรรณนาบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากำหนดแบบฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพรรณนาบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภท ในกรณีที่ห้องสมุดเป็นผู้ผลิตโสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง หรือมีการบันทึกรายการต่าง ๆ ลงในโสตทัศนวัสดุ เช่น การบันทึกรายการโทรทัศน์ลงในเทปบันทึกภาพ การบันทึกเสียงการบรรยาย การสัมภาษณ์ การแสดงดนตรีต่าง ๆ เป็นต้น

1.6 ผลการวิจัยที่ปรากฏว่า ผู้ทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุประสบปัญหาว่าการชี้คำศัพท์ในการพรรณนาคำบรรยายรายการไสตท์คนวัสดุภาษาไทย เนื่องจากยังไม่มีกำหนดคำศัพท์เป็นมาตรฐาน และปัญหาที่ไม่ทราบว่ามีไสตท์คนวัสดุแต่ละประเภท เนื่องจากปัจจุบันนี้มีไสตท์คนวัสดุจำนวนมากหลายประเภทนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เล่มไสตท์คนศึกษา อาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับการทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุ อาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับวิชาไสตท์คนวัสดุ หรือนักวิชาการไสตท์คนศึกษาได้ร่วมกันกำหนดคำศัพท์ภาษาไทยที่จำเป็นสำหรับการพรรณนาคำบรรยายรายการไสตท์คนวัสดุ เช่น คำศัพท์ระบุประเภทไสตท์คนวัสดุโดยทั่วไป คำศัพท์ระบุประเภทไสตท์คนวัสดุโดยเฉพาะเจาะจง คำศัพท์เฉพาะของคำเทคนิคต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์ผู้ทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุ

2.1 ผู้ทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุควรมีวุฒิการศึกษามรรณารักษศาสตร์ และจรรยาบรรณการทำการทำบัตรรายการสิ่งพิมพ์มาก่อน

2.2 ผู้ทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุควรทำบัตรรายการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางบรรณารักษศาสตร์ เนื่องจากไสตท์คนวัสดุส่วนใหญ่ไม่สามารถพลิกอ่านได้เหมือนหนังสือ จึงจำเป็นต้องให้ผู้ใช้ทราบล่วงหน้าว่าไสตท์คนวัสดุนั้นตรงกับความต้องการหรือไม่ นอกจากนี้ควรมีการพิมพ์บัตรรายการครบชุดและมีการจัดเรียงบัตรรายการผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่องร่วมกับบัตรรายการสิ่งพิมพ์ทั่วไปในตู้บัตรรายการสำหรับผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นคว้าข้อมูลที่ต้องการในเวลาเดียวกันไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในสื่อประเภทสิ่งพิมพ์หรือไสตท์คนวัสดุ นอกจากนี้ในกรณีที่หน่วยไสตท์คนศึกษาอยู่ไกลจากตู้บัตรรายการสำหรับผู้ใช้ ควรมีบัตรรายการไสตท์คนวัสดุอีกชุดหนึ่งสำหรับ เรียงที่หน่วยไสตท์คนศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าของผู้ใช้และผู้ให้บริการ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทฤษฎีความรู้ในเรื่องการทำบัตรรายการและจัดหมู่ไสตท์คนวัสดุอย่างกว้างขวางซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการบรรณารักษศาสตร์ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในแนวทางต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาไทยที่จำเป็นต้องใช้ในการพรรณนาคำบรรยายรายการไสตท์คนวัสดุ เช่น คำระบุประเภทไสตท์คนวัสดุโดยทั่วไป คำระบุประเภทไสตท์คนวัสดุโดยเฉพาะเจาะจง คำศัพท์เทคนิคต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น เพื่อกำหนดคำศัพท์เหล่านี้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเพื่อเป็นแนวทางในการทำบัตรรายการไสตท์คนวัสดุภาษาไทยแก่ห้องสมุดต่าง ๆ

3.2 ศึกษาการใช้วัสดุทัศนวัสดุในท้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในแง่ของประเภทผู้ใช้ เช่น อาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา ประเภทวัสดุทัศนวัสดุที่ใช้ เนื้อหาวิชาที่ใช้ วิธีการใช้ ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ เป็นต้น

3.3 ศึกษาการทำบัตรรายการและจัดหมู่วัสดุทัศนวัสดุในท้องสมุดประเภทอื่น ๆ ตลอดจนการใช้วัสดุทัศนวัสดุในท้องสมุดประเภทดังกล่าว

ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การลงรายการอาจไม่เพียงพอเท่าที่ควรด้วยข้อจำกัดดังต่อไปนี้ คือ

1. ท้องสมุดแต่ละแห่งมีจำนวนประเภทและปริมาณวัสดุทัศนวัสดุแต่ละประเภทที่ทำบัตรรายการและจัดหมู่ไม่เท่ากัน บางแห่งไม่เคยประสบกับหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยถาในแบบสอบถาม แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ขจัดความไม่เพียงพอของข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และการกำหนดคำตอบอื่น ๆ ในแบบสอบถามให้ตอบ

2. สืบเนื่องจากการที่วัสดุทัศนวัสดุมีหลายประเภท และปริมาณวัสดุทัศนวัสดุแต่ละประเภทที่ท้องสมุดทำบัตรรายการอาจมีจำนวนน้อย ประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถามมีหน้าที่รับผิดชอบงานหลายด้านซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ทำบัตรรายการวัสดุทัศนวัสดุตลอดเวลา จึงเป็นการยากที่ผู้ตอบจะจำกฎเกณฑ์การลงรายการบัตรทุกประเภทได้ ดังนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีลดความไม่เพียงพอของข้อมูลให้น้อยลงโดยการสำรวจการทำบัตรรายการและลอกตัวอย่างบัตรรายการวัสดุทัศนวัสดุของท้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นอกจากนี้สำหรับท้องสมุดบางแห่งที่มีการทำบัตรรายการวัสดุทัศนวัสดุจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีให้ผู้ตอบศึกษาแบบสอบถามล่วงหน้า และนัดสัมภาษณ์ในวันหลัง